

Izloja ob 4 jutraj.
 Stane celoletno .. 240 K
 mesečno .. 20 „
 za mesec. osamlje. 800 „
 za inozemstvo .. 600 „

Oglaš na vsak mm višine
 stolpca (68 mm) . 2 K
 mali oglaš do 30 mm
 stolpca (68 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
 Miklošičeva cesta št. 14/4
 Telefon št. 73

Upravištvo:
 Sedna ulica št. 6
 Telefon št. 26.

Redna št. post. št. urada
 št. 11.042.

Kralj Peter umri

Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Njegovo Veličanstvo kralj Peter je danes popoldne ob pol šestih umri.

Do povratka kralja Aleksandra, ki se nahaja še v inozemstvu, bo izvrševal kraljevsko oblast ministrski svet.

Ljubljana, 16. avgusta.

Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je izdihnil svojo veliko dušo.

Njegova smrt nas ni zadela nepripravljeno. Težka bolezen je priklenila sivolasnega vladarja na bolniško posteljo že v dobi, ko je njegova junaška vojska stala še pred vrati domovine. Le njegova duša je ostala neslomljena, sveža in bistra in kakor je prenesla vse udarce vojne tragike, tako je iz tih bolniške sobe se živo udeleževala smagoslavja našega naroda.

V dnevih največjega ponižanja našega naroda je kralj Peter naznačil angleškemu publicistu največjo željo svojega življenja: videti na kraju svojih let ujedinjen v eno močno državo narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Leta so potekla od onega razgovora. Zdi se nam, kakor da je hotela Usoda poplačati kralju veliko delo njegovega življenja. Telo je slabelo, toda podleglo ni. Kralj Peter je doživel nesmrtno smage svoje vojske, videl je, kako razpada strahovita sila sovražnikov, pred njegovimi očmi se je dvignila Jugoslavija in gledal je, kako se ta država osvobodnega in ujedinjenega naroda konsolidira. Ko je na Vidov dan bila proglašena ustava, so mu solze veselja zalile stare oči: ponosna stavba Domovine, na kateri so gradile skozi veke generacije našega naroda, je bila dograjena in na čelu njenih Graditeljev ostane za večne čase zapisano ime njegovega največjega Mojstra in prvega njenega Gospodarja kralja Petra. Zapustil nas je Oče in Osvoboditelj.

Dolga in težavna je bila pot od Petra Mrkonjića, četaškega glavarja in Petra, velikega voditelja najhrabrejše vojske v svetovni borbi in kralja Zmagovalca, Osvoboditelja naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, Utemeljitelja Jugoslavije! Le mož takih vrlin, kakršne so dišile slavnega vnuka Ornege Jurija, jo je mogel dovršiti.

Njegova borba za svobodo je bila izraz njegovega globokega svobodoljublja, ki ga je kot mladeniča gnalo leta 1870. v vrste francoske armade, podžigalo njegovo žarko rodoljubje k vedno novim energijam, mu vtilvalo v najočajnejših trenutkih vedno novih nad.

«Izvrševati svojo dolžnost» je bilo velikemu pokojniku eno glavnih pravil njegovega življenja. Čut dolžnosti je mladega princa Petra dovedel med bosanske četaše, prisilil ga je, da je v najtežavnih in skrajno neugodnih časih prevzel kraljevsko oblast in ga kot bolnega starca postavil sredi med obupajoče vojske na oni strašni poti skozi Albanijo, da z njimi enakovreden sin in sluga Domovine spasi življenje ali pogine. Pripovedujejo, da je cesar Viljem, ko je videl ono pretresljivo sliko ubežnega kralja na priprostem seljaškem vozu sredi izmučenih vojakov, poln občudovanja vzkliknil: «Narod s takim kraljem ne more propasti!» S čutom dolžnosti se je v kralju Petru vezala naravnost grandiozna nacionalna disciplina. Ko se je dvignila bosanska raja proti Turku, je bil princ Peter izgnanec. V domovini je vladala dinastija, ki je bila sovražnica njegovega rodu ter mu je branila, nastopiti v službi naroda primerno njegovemu

ZADNJE URE.

Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Že ob 15. uri popoldne so prihajale zelo nepovoljne vesti o kraljevem zdravstvenem stanju iz topčiderske vile. Ob pol 2. uri popoldne je kraljevi zdravnik opazil, da kralju slabi srce. Poklicani so bili takoj ostali kraljevi zdravniki, ki so konstatirali, da se bliža kralju smrt. Obveščena je bila takoj vlada.

Ob 3. uri je padel kralj Peter v agonijo, iz katere se ni več zbudil. Ob smrti postelji so bili princ Gjorgje in v Beogradu navzoči člani vlade s predsednikom Pašićem.

Ob pol 6. uri je izdihnil kralj-osvoboditelj. Vsi prisotni so plakali, a posebno princ Gjorgje. Pašić je kot predsednik vlade obvestil razbalkona narod o kraljevi smrti s historičnimi besedami: «Kralj je mrtev — živel kralj!»

Truplo pokojnega kralja Petra so nocoj balzamirali ter nato položili na oder v topčiderski vill. Pri odru je postavljena častna straža 16 gardnih oficirjev. Ob 4. uri zjutraj se prenese truplo v saborno cerkev, kjer bo izloženo nekaj dni. Pokopan pa bo kralj Peter v lastni grobnici, ki si jo je sam dal sezidati v Topoli. Vlada pričakuje z nestrpnostjo prihoda Nj. Veličanstva kralja Aleksandra in kneginje Jelene iz Pariza.

Kakor doznava Vaš dopisnik, se bodo pogreba pokojnega kralja udeležili zastopniki vseh zaveznških držav. Pričakuj se, da pride rumunski kralj osebno ali pa njegov sin, kakor tudi grški prestolonaslednik. Drug države pa bodo poslale svoje predstavnike.

POVRATEK KRALJA ALEKSANDRA.

Beograd, 16. avgusta. (Izv.) Vrnitev Nj. Vel. kralja Aleksandra se je zakasnila vsled njegove lahne oboletosti. Kralj, ki bi se imel sinoči vračati iz Pariza v Beograd, je potovanje odložil. Zdravniki so konstatirali rahlo vnetje slepiča, ki pa ni akutno. Kralj pride v Beograd najbrže še tekom jutrišnjega dneva.

UKLEPI MINISTRKEGA SVETA.

Beograd, 16. avgusta. Danes ob 20. je imel ministrski svet sejo, na kateri se je pečal s sestavo proklamacije. Tekst proklamacije se objavi jutri dopoldne v «Službenih Novinah». Proklamacija bo najprej javila smrt kralja Petra in da zasede prestol po členu 56. ustave Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander. Za odsotnosti prestolonaslednika vrši kraljevo oblast ministrski svet. Nadalje bo vsebovala proklamacija apel na narod ter pristavek o življenju in delovanju kralja Petra. Poleg tega se je sklenilo, da se takoj skliče zakonodajna skupščina. Predsednik skupščine, dr. Ribar, odsotni ministri in poslanci so bili brzojavno pozvani, da se vrnejo v Beograd. Prvi sestanek parlamenta se določi dogovorno s predsednikom skupščine, kakor hitro pride v Beograd. Na tem sestanku bo novi kralj prisegel na ustavo, poslanci pa bodo prisegli v njegove roke. Kadar pride v Beograd regent, se določi dan pogreba. Jutri ob devetih dopoldne bo kralju prisegel ministrski svet, ob desetih uradniki, ob enajstih pa prispeže na Topčiderskem brdu vsa beograjska garnizija.

Beograd, 16. avgusta. Vest o smrti kralja Petra se je z bliskovito naglico razširila po mestu takoj po smrti. Naredila je globok vtis na vso javnost. Uredništva listov so takoj izdala letake in posebne objave. Zabavišča so se takoj zaprla, in mesto se je odelo v črne barve. Zvečer so bili vsi lokali zaprti. Listi so izšli v posebnih izdajah v katerih so prinašali podrobnosti o smrti kralja in življenjski.

položaju. Toda narod je svajl na pomoč in princ Peter se je odzval — ker drugače ni mogel — kot prosti četaš. Ko je Srbijo obvladal sovražnik in ko se je zdelo, da je obnovljena kosovska tragedija, je kralj v nepopisno krasnem manifestu odvezal svoje vojake priseže ter jim dal na prosto, da se vrnejo k svojim rodbinam. «Toda jaz, Vaš stari kralj, ostanem s svojima sinovoma tu in le preko naših trupel bo sovražnik zavzel Srbijo.» Niti eden vojak ni zapustil svojega sivolasnega voditelja.

Državljskim in človeškim vrlinam pokojnega kralja so se pridružile izredne vladarske čednosti. Vsa njegova vladarska doba je dokaz, kako resnična je bila njegova beseda, da ni kralj v starem pomenu te besede. V najtežavnih notranjopolitičnih dobah je kralj Peter strogo ostal na stališču, da je Srbija parlamentarna država. Ravno radi tega pa je bila njegova avtoriteta izredno visoka in njegova stroga ustavnost je iz Srbije ustvarila državo politično svobode.

Jugoslovanska zgodovina bo pokojnemu kralju Petru podelila naslov Veliki. Selo Srbija Petra Karagjorgjevića je mogla postati jugoslovanski Pijemont. Kralj Peter jo je uvedel me! moderne države. Pod njim je začelo velikopotezno kulturno, gospodarsko in obrambno delo, ki je Srbijo pripravilo za odločno osvobodilno borbo. Kralj Peter je prvi zavestno razširil srbski osvobodilni program preko ožjega srbsko-hrvatskega okvira na ves narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pod njegovo egido je dozorela in smagala jugoslovanska nacionalna ideja. V njem je bila združena nacionalna velikopoteznost Mazzinija z državniško modrostjo Cavourja.

Novelja zgodovina ne pozna vladarja, ki bi ga narod ljubil in spoštoval tako globoko, kakor je ljubil naš narod kralja Petra. Popularno ime «Čika Pera» razodeva vso pristranost razmerja me! ljudstvom in kraljem, ki se je vedno zavedal, da je kri naše krvi in ki je v vsem svojem mišljenju in delovanju globoko koreninil v svojem ljudstvu, kateremu je bil brat vsak Slovenec, Hrvat in Srb.

Globoka žalost napolnjuje srca našega naroda. Brdka tuga ga navdaja ob mrtvaškem odru svojega največjega sina. Dokler bo Jugoslavija, ne pobleđi ime Petra Osvoboditelja, ker Jugoslavija je kraljestvo duha Petra Karagjorgjevića.

IZ ŽIVLJENJA KRALJA PETRA.

Kralj Peter I. se je rodil 29. junija (12. julija) 1844. v Beogradu, kot tretji otrok tedanjega srbskega kneza Aleksandra Karagjorgjevića in Perside rojene Nenadovićeve. Ljudsko šolo je obiskoval v Beogradu; kot štirinajstletnega mladeniča ga je poslal oče v Zenevo, kjer je do leta 1861. nadaljeval svoje študije. Iz Zeneve je odšel v Francijo, kjer je stopil v znano napoleonsko vojaško akademijo St. Cyr, katero je končal leta 1864. ter stopil kot oficir v fran-

FORAVNAVA PREDVOJNIH DOLGOV MED AVSTRIJO IN FRANCIJO.

V sadnih dneh dosežena poravnava predvojnih dolgov med Avstrijo in Francijo...

Kakor znano bi morala Nemška Avstrija plačati po mirovnem ugovoru svoje predvojne dolge...

Sporazum se glasi sledeče: Udeleženi avstrijski instituti in firme predlagajo poravnava predvojnih dolgov...

pretoku enega leta. Po tej pogodbi bodo mogli Avstrijci porabiti svoje sekvestrirano imetje v Franciji...

Sporazum pomeni za Avstrijo v primeri z mirovnim ugovorom popoln uspeh. Svoje dolge, glasboče na krope...

Dohodki carine v mesecu julija t. l. so znašali 48,998.415 dinarjev...

Likvidacija posojila. Med našo državo in Francosko-erbsko banko...

Tvornica konzerv v Kragujevcu. Med vojno zelo poškodovana tvornica za izdelavo konzerv...

Rudarski tereni v Črni gori. Minister za žume in rude je odločil z razpisom dne 18. julija 1921...

Tvornica kravat v Virovitici. V kratkem numerajo otvoriti v Virovitici novo tvornico za kravate...

Križa v avstrijski industriji. V avstrijski industriji je zavladała težka križa...

Industrijska križa na Češkem. Češka industrijska križa traja dalje. Myslovski železne tvornice so odpuštile...

Dobrovoljaka v Pragi. Nedavno tega je pričela poslovati v Pragi banka češkoslovaških legionarjev...

Tvornica avtomobilov in krakoplovov na Poljskem. Z glavnico 300 milijonov poljskih mark...

Prepoved izvoza raznih poljskih pridelkov iz Madžarske. Madžarska je prepovedala izvoz koruze...

Drinjača na Poljskem. Statistični urad poljske vlade je izračunal, da potrebuje delavska družina...

Borza

Zagreb, devize: Berlin 202, Milan 738 - 755, London 625 - 630, New York 169.25 - 172...

Banka za Primorje 825 - 885. Trg. obrtna banka 240 - 245. Hrv. eskomptna banka 658 - 659...

Beograd, valute: dolar 41.85, franki 327, leji 41.50, marke 50.75, devize: London 155.50, Pariz 329.50...

zan, bil je brez moči»

Blagajna velikega vojvode

Ko se je zavedel, je najprej občutil svojo glavo! Šumelo in bučalo je v nji, kot v električnem kolovratu...

Sedel je v predvorju, kjer je netakignacija in narednika Posado, sedel je na istem stolu kot malo prej...

Toda glas, ki se je hlađal v useh, ki so bučali okoli njegovih ušes, ni bil Bekkerjev...

«Jaz, jaz, tovariši, sešores, jaz Armadeo, gostilničar, sešores, jaz bi bilo z vami. Kaj povejte, odgovorite mi! Do jutri zvečer vas bi vsi...

«Ali, kaj govorite!» ga je prekinil Bekker kratko in zadržito, kot je imel že navado. «Pustite te neumnosti, Armadeo...

Don Ramon je čutil, da se so mu začele počasi vračati moči, da se mu napenjanje v bahanje svojega velikega sovražnika...

«Ako ste bili to vi, sešor Bekker, vas zagotavljam, da boste jutri zvečer viseli!»

«Viseli, viseli...» gospod Bekker je zakričal te besede in škodil k velikemu vojvodi...

«Vi,» je kričal, «vi prokleti vojvoda in vladar ubožnice! Vi boste viseli, viseli tako kot visi najnavadnejši zločinec...

«Vi,» je kričal, «vi prokleti vojvoda in vladar ubožnice! Vi boste viseli, viseli tako kot visi najnavadnejši zločinec...

Señor Bekker je dejal »pride pozneje na vrsto, sedaj moramo takoj začeti s zasliševanjem. Bekker je prenehval velikega vojvoda, ki se ni mogel braniti...

Señor Bekker je dejal »pride pozneje na vrsto, sedaj moramo takoj začeti s zasliševanjem. Bekker je prenehval velikega vojvoda, ki se ni mogel braniti...

Razpis.

Trška občina Laško razpisuje mesto občinskega tajnika.

Temeljna plača K 300-- mesečno, z dražinskimi dokladami K 2400--.

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah.

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebine: kroje za člane in ovrtnice, telovadne obleke, čevlje, ovrtnike, gumbe itd.

Peter Capuder, Ljubljana, Gobavatelj Jug. Sokol. Saveza.

Proda se večje posestvo z vilo (starbene parcele) v Spodnji Šiški

Lepe suhe gobe (jurške) 1262 5-4

kupeje po najvišji dnevni ceni tvrdka Mihael Omanen v Višnjigori.

Naročite se na „Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih spisov. I.-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. 72 K, pošta 8 K več.

V. zvezek: A. Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Meh. vas., 84 papir 60 K, pošta 3 K več.

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Krojači

samostojni, vestni in natančni delavci dobijo takoj trajno delo.

Brezplačno stanovanje 1288 3-1

blizu Ljubljane onemu, ki ni odstopil stanovanje v mestu s tremi ali več sobami.

Ponudbe na „P. M. 22“ na upravo »Jutra«.

Graški semenj 1921

24. septembra — 2. oktobra.

Semenj vzorcev blaga za industrijo, trgovino in obrt. — Posebne razstave poljedelstva in gozdarstva Štajerske.

Sejmski urad: Graz Burggasse 15.

NOVO! Albin Ogris NOVO!

Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 1.80 več.

Kdor se hoče poučiti, kako so agitrali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo...

Knjigo naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Obi. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-40

Prevodni zavod Polyglott

preskrbuje prevode vseh vrst iz vseh jezikov v vse jezike. Dopise naslovite na pisarno, najni odgovori se dostavijo takoj.

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 900 66 C. J. HAMANN Mestni trg 8.

Naročajte dnevnik „Jutro!“ Prvovrstna pnevmatiko Dunlop - Reithoffer - Hutschinson Puch - kolesa Ign. Vok Ljubljana, Sodna ulica 7.

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige: D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poštnina K 2.80. A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 38 K, poštnina 2 K.

Izurjenega, v konfekciji vpeljanega potnika in perfektno zanesljivo knjigovodkinjo išče za takojšnji nastop Jugoslovanski Lloyd, tovarna za konfekcijo, Maribor.